

Jakub MAREČEK, *Telč v 17. století*, České Budějovice 2013 (= bakalářská práce, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), 90 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Historická zpracování věnovaná dějinám Telče v předmoderní době se zpravidla koncentrují na necelá čtyři desetiletí, kdy město bylo rezidencí jednoho z nejvyšších moravských zemských úředníků Zachariáše z Hradce († 1589). Přestože se jedná o pozoruhodnou postavu, jejíž působení našlo odraz také v podobě a životě rezidenčního města, absence pramenné základny bohužel znemožňuje sepsání biografie, která by obsáhla i velmožův poměr k městskému prostředí. Ve stínu renesančního „zlatého věku“ města stojí následující 17. století, kterému se dosavadní zpracování dějin Telče spíše vyhýbala nebo toto období koncentrovala do několika málo událostí. Úkolem Jakuba Marečka proto bylo posoudit, nakolik se 17. století, spojované v dějinách Telče s rodem Slavatů, odrazilo v dosud vydaných historických pracích i v dochovaných archivních pramenech, a podívat se jejich optikou na různé stránky každodennosti města, zejména na problematiku městské správy.

Uvedenému zadání také odpovídá struktura předkládané bakalářské práce. Po *Úvodu*, v němž student představil téma a vnitřní strukturu práce, následuje první kapitola podávající přehled dosavadních zpracování dějin Telče s důrazem na zkoumané období. Po romanticky zaměřených pracích lokálních autorů spatřily stěžejní práce k telčským dějinám, psané již v pozitivistickém duchu, světlo světa na přelomu 19. a 20. věku. Naopak dílo patrně nejvýznamnějšího znalce raně novověkých dějin města Josefa Rampuly vycházelo po částech a jeho stěžejní součásti si na své vydání musely počkat až do nedávné doby. Od padesátých let minulého století začala nad historickými pracemi převažovat uměleckohistorická zpracování, věnovaná městu a zejména zámeckému sídlu, přičemž tento přístup ke zkoumání dějin města převažuje dosud. Z Marečkova didakticky podaného přehledu bezmála jeden a půl stoleté historiografie města jsou dobře patrné proměny badatelských přístupů ke zkoumání dějin Telče stejně jako klíčové události, které vytrvale poutaly pozornost badatelů. V autorově poněkud školsky pojatém přehledu však poněkud zanikly stereotypy nazírání autorů na klíčové události či osobnosti telčských dějin, které se udržely (někdy dodnes) bez ohledu na metodické ukotvení jednotlivých autorů a jejich prací.

Následující druhá kapitola je věnována podobě městské sítě v Čechách a na Moravě v 16. a 17. století. Úkolem kompilativně pojatého výkladu, v němž student prokázal orientaci

v novější české literatuře, bylo zasadit vývoj Telče do obecnějšího kontextu. K propojení obecného a konkrétního však došlo jen částečně, například při výkladu o velikosti města či míře urbanizace telčského panství. Naopak otázku, nakolik se mezi 16. a 17. stoletím proměnila funkce Telče jako vrchnostenského města (srov. typologii Petra Vorla), autor ponechal stranou pozornosti.

Vlastní jádro bakalářské práce představuje třetí a čtvrtá kapitola, které dějiny města sledovaly optikou čtyř témat: vztahu slavatovské vrchnosti k městu, dějin města za třicetileté války, jeho poválečné konsolidaci a dějin městské správy. Další témata, která jsou v dějinách měst spojována s pobělohorským obdobím, například rekatolizace, vývoj městského urbanismu či proměna životního stylu měšťanů, zůstala stranou autorovy pozornosti. Část věnovaná Slavatům nejprve opakuje známá tvrzení, neboť prameny městské provenience evidentně nedokázaly o jednotlivých příslušnících rodu, kteří až na výjimky ve městě delší dobu nesídlili, prozradit nic nového. Nejvýznamnější výjimku představovala Františka Slavatová z Meggau, známá fundátorka telčské jezuitské koleje, jejíž vliv na život města byl patrně zásadní. Pro jeho posouzení by ale bylo nutné využít prameny uložené ve fondu Jezuité v Telči, který se nachází v MZA Brno.

Objevnější, přesto velmi kusé informace se Jakubu Marečkovi podařilo shromáždit k dějinám města za třicetileté války, která se Telče významněji dotkla na svém počátku, v letech českého stavovského povstání, a zejména na konci, kdy se město několikrát stalo cílem výpadů švédské posádky okupující Jihlavu. Následný Marečkův popis poválečné konsolidace města se koncentruje zejména na informace o velikosti a lidnatosti města, které mu poskytly dochované urbáře a katastry.

Mezerovitost dochovaných pramenů vynikla i ve čtvrté kapitole věnované městské správě. Autor sice dokázal na základě velmi kusých údajů popsat kompetence jednotlivých institucí telčské městské správy a rekonstruovat jejich personální obsazení (zejména pro šedesátá léta 17. věku), ovšem shromážděné informace mu bohužel neumožnily blíže charakterizovat správní praxi (personální vztahy mezi městskou radou a obecními staršími, typy kariér politicky aktivních měšťanů) ani poměr vrchnosti či spíše jejího správního aparátu k městské správě.

Bakalářské práce Jakuba Marečka přináší zajímavé poznatky k dějinám jednoho z mnoha vrchnostenských měst, které po krátkém období ztratilo svůj rezidenční charakter. Současně ale ukazuje limity, které snaze o bližší poznání pobělohorských dějin Telče staví torzovitě dochovaný Archiv města. Práce je psaná čtivým jazykem bez většího množství pravopisných či stylistických prohřešků. Více výhrad je možné mít k *Obsahu*, který je

vytištěn jiným typem písma než ostatní části práce, a zejména k *Seznamu pramenů a použité literatury*, kterou autor nerozčlenil na obvyklé tři části, tedy na prameny nevydané, prameny vydané a literaturu, a naopak vše spojil do jediného celku. Zatímco v citacích prací uvedených v poznámkách pod čarou se vyskytuje jen málo, pak v *Seznamu pramenů a použité literatury* je jich více.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji stupněm **velmi dobře**.

Jindřichův Hradec, 28. srpen 2016

Doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.